

Шкільна електронна бібліотека «ШБІЦ-інфо»

Експозиційний комплект до журналу «Нові надходження» № 11/2014

Бібліотечний вісник

Випуск № 7

ОСВІТЯНСЬКІ НОВИНИ. Коротко для школи

6 листопада в інформаційному агентстві «Укрінформ» відбулося відкрите обговорення проекту **Концепції розвитку освіти на 2015–2025 роки**, розробленого на замовлення Міністерства освіти і науки України низкою громадських організацій та експертів. Під час обговорення зазначалося, що в Концепції основний фокус уваги зосереджений на середній освіті, адже цей сегмент є найскладнішим і потребує

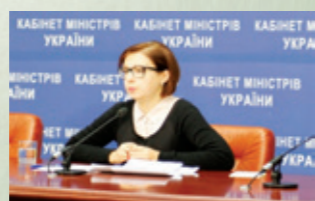
наймасштабніших реформ.

Разом із тим, нині триває робота над новим рамковим законом про освіту, і він повинен корелюватися із Концепцією.

В інтерв'ю заступника Міністра освіти і науки П. Полянського інтернет-виданню Голос.UA серед іншого йшлося про розроблення нової програми з **допризовної підготовки** юнаків (ДПЮ). Передбачається закупка масо-габаритних макетів зброї, які не вважаються власне зброєю. Їх зовнішній вигляд і вага — копія автомата. Крім цього, очікуються зміни до всього того, що залишилося в школах ще з 70-х років. Ключовою проблемою залишається кадрова. Головна увага і надія на молодих фронтників, залучення яких до викладання вкрай бажане. Нова програма буде застосована з другого семестру навчального року.

Міністерство освіти і науки України листом від 11.11.2014 року № 1/9-586 доручає підпорядкованим органам та установам припинити практику покладання на вчителів функцій формального здійснення **науково-дослідницької та пошукової** роботи. Реакція Міністерства викликана зверненнями педагогічних працівників з приводу надання роз'яснень щодо вимог до здійснення вчителем науково-дослідницької діяльності та пошукової роботи.

Із новими умовами прийому абітурієнтів до вищих навчальних закладів на 2015 рік, які Міністерство освіти і науки України затвердило 15 жовтня, ознайомила перший заступник Міністра освіти і науки Інна Совсун на брифінгу в Будинку Уряду 17 жовтня. «Нові умови прийому приймалися і в світлі аналізу попередньої практики і проблем, які могли виникати при вступі, і в світлі нового Закону України «Про вищу освіту», який наклав нові зобов'язання і права для всіх сторін вступної кампанії», — наголосила Інна Совсун.

► Стор. 1

ОСВІТЯНСЬКІ НОВИНИ. Коротко для школи

Міністерство освіти планує максимально скоротити кількість навчальних матеріалів для школи, які необхідно грифувати. Обговорюється проект **нового Положення про грифування** навчальної літератури для середньої загальноосвітньої школи. Гриф надаватимуть лише тим навчальним матеріалам, що є обов'язковими для учня. Планується звільнити від грифування навчальні програми, атласи, збірники диктантів, тестових завдань та контрольних робіт, словники для учнів, довідники тощо. Окрім того, функція грифа буде певною мірою змінена: відтепер він позначатиме підручник не як рекомендований, а як такий, що не є «шкідливим» для навчання.

Саме ті підручники, які отримають гриф, будуть допущені до конкурсу на базі електронного репозитарію, де їх відбиратимуть вчителі. Міністерство освіти і науки України також не буде грифувати й жодних навчально-методичних матеріалів для вчителя.

Проблема якості української освіти нині гостра і проявляє себе в різних аспектах. Її розв'язання потребує повної модернізації теоретико-методологічного та методичного потенціалу Національної академії педагогічних наук України. Про це президент НАПНУ Василь Кремінь казав на Загальних зборах академії на тему «Проблеми якості української освіти в контексті сучасних цивілізаційних змін». За його словами, якісною є освіта, яка забезпечує розвиток особистості, здатної на відповіді, адекватні викликам часу.

На форумі піднімалося питання прийняття Національної стандартної класифікації освіти як Національного класифікатора України. Йшлося також про необхідність запровадження в середній освіті нової структури. Пропонувалося мати 5–6-річну початкову школу, 3–4-річну основну і 2–3-річну старшу профільну школу, яка могла би бути представлена передусім профільними ліцеями.

До обговорення виносилися пропозиції щодо об'єднання професійно-технічних училищ, технікумів і коледжів, розробки сучасних стандартів, участі України в міжнародних порівняльних дослідженнях якості освіти.

ПРАВИЛА КОРИСТУВАННЯ

1. Експозиційний комплект «Бібліотечний вісник» (далі — Вісник) супроводжує нову комп'ютерну бібліотечно-інформаційну систему **«Шкільна електронна бібліотека "ШБІЦ-інфо"»**. Вісник призначений для наочного інформування школярів і педагогів про нові надходження до електронної бібліотеки.

2. Тексти нових документів містяться на компакт-диску **«Нові надходження»**. Після перегляду Вісника читач може звернутися до бібліотеки для ознайомлення з повним текстом потрібного документа.

3. Інформація у Віснику розміщена **за розділами**, які відповідають чотирьом підсистемам системи «ШБІЦ-інфо»: навчальний, виховний, розвивальний процеси та адміністративне управління школою. Кожний розділ має своє знакове відображення — кольорову плашку. Крім назви розділу, плашка містить вид інформації.

4. Для пошуку «своїх» документів у Віснику зручно користуватися таблицею **«Показчик документів за призначенням»** (стор. 3). Тут подається список учасників освітнього процесу, яким безпосередньо спрямовуються документи. Номер сторінки однозначно вказує на місце знаходження документа.

5. **Інформація про документ** вміщує: прізвище автора, вид і назву документа, коротку анотацію, перелік додатків до нього. У Віснику подаються анонси знаменних і пам'ятних дат, державних та релігійних свят, які відзначатимуться в наступному місяці. Розгорнута інформація про дати міститься в електронній бібліотеці і може бути використана для підготовки виховних заходів.

► Стор. 2

ПОКАЖЧИК документів за призначенням

	Стор.
Директору школи	8–10, 17–18
Заступнику директора з виховної роботи	4–7
Заступнику директора з навчальної роботи	17–18
Усім вчителям	17–18
Учню	4–7, 11–15
Викладачу курсу «Образотворче мистецтво»	16
Вчителю біології	12
Вчителю географії	15
Вчителю екології	16
Вчителю інформатики	13
Вчителю історії	14
Вчителю математики	11
Вчителю української літератури	15
Бібліотекарю	4–7
Педагогу-організатору	4–7

Адресні реквізити редакції

Український інститут нормативної інформації
01042, м. Київ 42, вул. П.Лумумби 4/6, корпус «В», оф. 1103
тел. (044) 528-28-60, E-mail: passport01@ukr.net
Герасименко І.М.

Для детальнішого ознайомлення:
www.libcenter.com

► Стор. 3

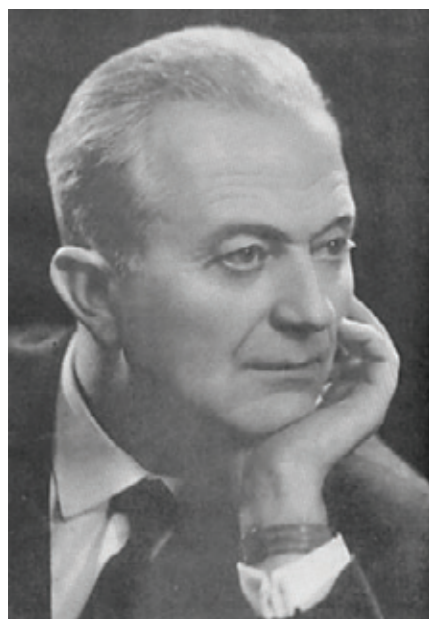
З Календаря знаменних дат.
Грудень 2014 р.

Наталія Звольська, Тетяна Гринда

ПІЗНАННЯ

1 грудня — 150 років від дня народження Анатолія Кос-Анатольського

Анатолій Кос-Анатольський — український композитор, народний артист України, депутат Верховної Ради УРСР, лауреат Державної премії УРСР імені Тараса Шевченка.

Першою його самостійною творчою роботою стало музичне оформлення лялькового спектаклю «Дівчинка і білочка».

Упродовж перших повоєнних років Кос-Анатольський — наприкінці 40-х років композитор узяв собі цей псевдонім — створив такі перлини хорової творчості, як пісні для мішаного складу «Зустріч на стерні», «Від Москви до Карпат», «Нова Верховина». Вони засвідчили зрілу майстерність молодого композитора: прекрасне відчуття форми, мелодичну

щирість, знання специфіки хорового виконавства.

Визнання А. Кос-Анатольському принесли хорові пісні, які хвилювали, вчили дружбі, вірності, любові. Пісенні твори увібрали розмаїття галицького фольклору, його соковитість і колористику, майстерно поєднані з теплою інтонацією, світлою елегантністю: «Пісня про трембіту», «Нова Верховина», «Коломия-місто». Ліричні хори Кос-Анатольського, а сюди входять твори різноманітного тематичною спрямування — про любов, дружбу, рідний край, — наближені за характером вислову до солоспівів композитора: початкова тема звучить у партії соліста і лише після сольного викладу, на кульмінаційному гребні хор підхоплює приспів. У характері українських ліричних народних пісень вирішує композитор і хорові пісні «Розмовляла калинонька» (слова А. Пашка), «Моя гуцулочка», «Буковинські вечорниці» (слова І. Кутеня), «Ой летіли соловейки» та «Коли відлітають лелеки» (слова А. Кос-Анатольського), «В забутому саду» (слова П. Воронька) тощо.

З Календаря знаменних дат.
Грудень 2014 р.

Наталія Звольська, Тетяна Гринда

ПІЗНАННЯ

14 грудня — 360 років від дня народження Данила Апостола

Данило Апостол — український військовий, політичний і державний діяч, Гетьман Війська Запорозького, голова Гетьманщини на Лівобережній Україні.

Народився на Миргородщині, в селі Великі Сорочинці. Про його молоді роки, на жаль, майже нічого не відомо. Ріс він і виховувався в родинному гнізді в Хомутці.

Після отримання блискучої освіти зробив стрімку кар'єру в козацькому війську, і вже у 28-річному віці молодого козака обирають миргородським полковником. Випадок унікальний в історії Гетьманщини! Так само унікальною є тривалість перебування Апостола на чолі полку — цілих 45 років полковницький пернач перебував у

його руках. Врешті-решт, на початку жовтня 1727 року він обміняв його на гетьманську булаву.

Данило Апостол був прихильником незалежницької політики гетьмана Івана Мазепи та одним з активних учасників вироблення положень українсько-шведського союзу. 25 жовтня 1708 року разом з українськими полками приєднався до шведської армії. Проте в листопаді перейшов на бік Петра I. Це найбільша загадка в житті Апостола. Разом з ним те саме зробили генеральний хорунжий Іван Сулима і компанійський полковник Гнат Галаган.

Правління Данила Апостола тривало шість з половиною років, а фактично менше, бо останній рік гетьман хворів, хоч увесь час проводив інтенсивну боротьбу за автономію, за поновлення прав українського народу. Спокійний, розважливий, він був глибоко переконаним українським патріотом, який останні роки життя присвятив Українській державі, збереженню та охороні її незалежності.

З Календаря знаменних дат.
Грудень 2014 р.

Наталія Звольська, Тетяна Гринда

ПІЗНАННЯ

19 грудня — День святителя Миколая Чудотворця

Святитель Миколай — один із небагатьох святих Церкви Христової, якого вшановують не лише православні, але й всі християни і навіть нехристияни. Це дуже показово, оскільки до порожнього колодязя за водою ніхто не піде. Кожен із нас хоча б раз у житті звертався за допомогою до святителя Миколая й отримував її.

Юнак був стриманим, схильним до самотнього життя, любив відвідувати храми Божі. Зважаючи на праведне життя Миколая, його рідний дядько — єпископ Патарський посвятив його в сан пресвітера. Втративши своїх батьків, отриману спадщину Миколай віддає тим, хто її потребує.

З історичних джерел відомо, що вже в VI ст. день упокоєння святого Миколая став значним християнським святом Східної Церкви — тоді імператор Юстиніян I (527 — 565) збудував на його честь церкву в Константинополі. Усі грецькі місяцеслови мають цей празник з IX століття. Найдавніший життєпис святого Миколая походить з IX ст., а імператор Мануїл Комнен (1143 — 1181) навіть державним законом

приписав святкувати день пам'яті Святого Миколая. З Візантії свято поширилося по цілому світу і на українські землі також. За переказом князь Аскольд узяв святого Чудотворця за небесного покровителя й мав хресне ім'я Миколай.

До Західної Церкви свято прийшло у IX ст., коли папа Миколай (858 — 867) — перший папа з цим іменем — близько 860 р. збудував у Римі церкву святого Миколая. Особливо прижилося й полюбилося свято в Німеччині, куди його принесла візантійська княжна Теофана, дружина цісаря Оттона II (973 — 983). Саме на німецьких землях День Святого Миколая перетворився на дитяче свято.

В деяких країнах і до сьогодні, особливо Болгарії та Греції, святий Миколай є опікуном подорожніх, моряків і рибалок.

Наталія ЗВОЛЬСЬКА,
бібліотекар відділу науково-методичної та консультативної роботи Львівської обласної науково-педагогічної бібліотеки

ПІЗНАННЯ

Тетяна ГРИНДА,
бібліотекар відділу науково-консультативної та методичної роботи Львівської обласної науково-педагогічної бібліотеки

Календар

Календар знаменних дат.
Січень

Анотація

Надається перелік знаменних і пам'ятних дат з відзначення: державних і релігійних свят; ювілеїв історичних осіб, діячів культури, мистецтва, літератури, вчених, героїчних борців за державність. Зокрема, у **січні** відзначатимуться:

- 01 січня** — Новий рік.
- 04 січня** — 230 років від дня народження Якоба Грімма: німецького філолога, казкаря, брата Вільгельма Грімма.
- 07 січня** — Різдво Христове.
- 08 січня** — 80 років від дня народження Василя Симоненка: українського поета і журналіста, шістдесятника.
- 09 січня** — 125 років від дня народження Карела Чапека: чеського письменника.
- 13 січня** — 115 років від дня народження Олександра Ковіньки: українського письменника, гумориста.
- 15 січня** — 220 років від дня народження Олександра Грибоєдова: російського письменника, дипломата.
- 15 січня** — 165 років від дня народження Софії Ковалевської: математика, письменниці й публіциста.
- 15 січня** — 135 років від дня народження Павла Ходченка: українського радянського письменника, члена Спілки письменників СРСР з 1934 року.

Перелік знаменних і пам'ятних дат супроводжується підібраними інформаційними матеріалами, які можуть бути використані для організації різноманітних заходів (виховних, навчальних тощо) у загальноосвітніх навчальних закладах.

Тарас ТКАЧУК,
учитель-методист, голова правління Вінницького обласного центру освітніх технологій, канд. філ. наук, м. Вінниця

ОРГАНІЗАЦІЙНА РОБОТА

Стаття

Звідки потрібно реформувати освіту — з даху чи з підмурку

Класифікація за КФІ (класифікатор функціональної інформації)
Управління у сфері середньої освіти / Реформування освіти /

Анотація

Автор подає своє бачення стану й перспектив реформування української освіти, акцентуючи на потребі її якісного кадрового забезпечення; адекватного планування програмного навантаження; розділення початкової, середньої й старшої школи; фінансування, яке буде задовольняти потребу галузі.

Олександр ЖОСАН,
завідувач кафедри педагогіки, психології і корекційної освіти КЗ «Кіровоградський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти імені Василя Сухомилинського», канд. пед. наук, м. Кіровоград

ОРГАНІЗАЦІЙНА РОБОТА

Стаття

Про діловодство в школі та ребуси Міністерства

Класифікація за КФІ (класифікатор функціональної інформації)
Управління у сфері середньої освіти / Планування роботи школи /

Анотація

У статті висвітлено особливості організації діловодства у школі, зокрема автор акцентує увагу на новій Інструкції Міністерства з ведення ділової документації, порівнюючи її з попередніми, вказує на недоліки та подає власне бачення їх виправлення.

Ольга ПРОКОПЧУК,
головний редактор журналу «Освіта в Україні». Нормативно-правове регулювання»

ОРГАНІЗАЦІЙНА РОБОТА

Нормативно-правовий показник

Моніторинг законодавства.
Нові документи

Анотація

У показнику надається перелік нормативно-правових актів та інших документів з питань загальної середньої освіти, які були оприлюднені у **жовтні 2014 року**. Тексти актів додаються. Нижче подаємо перелік друком.

№ з/п	Назва документа
1	Про затвердження Положення про Державну інспекцію навчальних закладів України Постанова КМ України від 16.10.14 № 538.
2	Про перерозподіл деяких видатків державного бюджету та передачу деяких бюджетних призначень, передбачених Міністерству освіти і науки та Міністерству регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства у 2014 році Розпорядження КМ України від 13.10.14 № 955-р.
3	Про проведення у 2014/2015 навчальному році Всеукраїнської дитячо-юнацької військово-патріотичної гри «Сокіл» («Джура») Наказ МОН України від 30.09.14 № 1085.
4	Про деякі питання проведення зовнішнього незалежного оцінювання результатів навчання, здобутих на основі повної загальної середньої освіти, для осіб, які виявили бажання вступати до вищих навчальних закладів України в 2015 році Наказ МОН України від 01.10.14 № 1120. <i>Затверджено Перелік навчальних предметів, з яких особи, що виявили бажання вступати до ВНЗ України в 2015 році, проходять ЗНО результатів навчання, здобутих на основі повної загальної середньої освіти.</i>
5	Про програми зовнішнього незалежного оцінювання для осіб, які бажать здобувати вищу освіту на основі повної загальної середньої освіти Наказ МОН України від 01.10.14 № 1121. <i>Затверджено програми зовнішнього незалежного оцінювання.</i>
6	Про надання грифів Міністерства освіти і науки України навчальній літературі для дошкільних та загальноосвітніх навчальних закладів Наказ МОН України від 03.10.14 № 1126.
7	Про проведення фінальних етапів Всеукраїнських учнівських турнірів юних географів, інформатиків, біологів, економістів, математиків імені професора М. Й. Ядренка, хіміків, фізиків, винахідників і раціоналізаторів у 2014/2015 навчальному році Наказ МОН України від 07.10.14 № 1146.
8	Про затвердження Положення про конкурсний відбір оригінал-макетів підручників для учнів 4 та 7 класів загальноосвітніх навчальних закладів Наказ МОН України від 07.10.14 № 1149.
9	Про організацію та проведення Міжнародного конкурсу «Найкращий учитель української мови за кордоном» у 2014/2015 навчальному році Наказ МОН України від 08.10.14 № 1153.
10	Про утворення робочої групи з питань підготовки Методичних рекомендацій з ведення класного журналу учнів 1 – 4 класів загальноосвітніх навчальних закладів Наказ МОН України від 08.10.14 № 1154.
11	Про проведення III Всеукраїнського (фінального) туру Всеукраїнського конкурсу «Інноваційний урок фізичної культури та урок фізичної культури з елементами футболу» Наказ МОН України від 09.10.14 № 1159.

Продовження. Початок на стор. 9

№ з/п	Назва документа
12	Про стипендії імені Тараса Шевченка Наказ МОН України від 15.10.14 № 1170.
13	Про підготовку до проведення зовнішнього незалежного оцінювання результатів навчання, здобутих на основі повної загальної середньої освіти, для осіб, які виявили бажання вступати до вищих навчальних закладів України в 2015 році Наказ МОН України від 17.10.14 № 1177.
14	Про проведення апробації та моніторингових досліджень якості навчальної літератури для загальноосвітніх навчальних закладів у 2014/2015 – 2015/2016 навчальних роках Наказ МОН України від 17.10.14 № 1181.
15	Про створення робочої групи щодо вироблення стратегічних напрямів для запровадження системи внутрішнього контролю в Міністерстві освіти і науки Наказ МОН України від 17.10.14 № 1182.
16	Про призначення стипендій Президента України переможцям Всеукраїнських учнівських олімпіад з навчальних предметів і Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів Малої академії наук України 2013/2014 навчального року Наказ МОН України від 17.10.14 № 1184.
17	Про затвердження плану заходів щодо посилення національно-патріотичного виховання дітей та учнівської молоді Наказ МОН України від 27.10.14 № 1232.
18	Про проведення пробного зовнішнього незалежного оцінювання навчальних досягнень випускників навчальних закладів системи загальної середньої освіти в 2015 році Наказ УЦОЯО від 16.10.14 № 106.
19	Щодо фінансування галузі освіти Лист Мінфіну України від 19.09.14 № 31-07010-05-3/24264. <i>Мінфін роз'яснює окремі питання виплати надбавок і доплат педагогічним працівникам, а також педагогічного навантаження вчителів.</i>
20	Щодо фінансування галузі освіти Лист Мінфіну України від 06.10.14 № 31-07010-05-10/25636. <i>Мінфін роз'яснює окремі питання виплати надбавок педагогічним працівникам.</i>
21	Щодо вирішення окремих питань про зарахування до дошкільних і загальноосвітніх навчальних закладів дітей, у яких відсутні обов'язкові профілактичні щеплення Спільний лист МОН/МОЗ України від 29.09.14 № 1/9-500/04.01.16/28103.
22	Щодо висунення підручників на здобуття Державних премій України в галузі науки й техніки 2015 року Лист МОН України від 29.09.14 № 1/9-501.
23	Щодо внесення змін до Державних санітарних норм і правил Лист МОН України від 07.10.14 № 1/9-519. <i>Для виробництва продуктів дитячого, гістичного харчування та для харчування дітей в організованих дитячих колективах забороняється використовувати сировину, піддану повторному заморожуванню, м'ясо птиці механічного обвалювання, колагеновмісні сировини тваринного походження.</i>
24	Щодо організації навчання у загальноосвітніх навчальних закладах осіб, що проживають на тимчасово окупованій території в Автономній Республіці Крим, місті Севастополі та у місцях Проведення антитерористичної операції в Донецькій і Луганській областях Лист МОН України від 14.10.14 № 1/9-535.
25	Про проведення вищими навчальними закладами олімпіад, турнірів, інших інтелектуальних змагань для школярів Лист МОН України від 16.10.14 № 1/9-540.
26	Про відзначення 70-ї річниці вигнання нацистських окупантів з України Лист МОН України від 17.10.14 № 1/9-543. <i>МОН надсилає методичні матеріали, розроблені Українським інститутом національної пам'яті, для використання у навчально-виховному процесі.</i>

Людмила ЗАСЛОНКІНА,
учитель математики,
спеціаліст вищої категорії,
учитель-методист, відмінник освіти
України ЗОШ І–ІІІ ст. № 4
ім. Валі Котика, м. Шепетівка,
Хмельницька обл.

АЛГЕБРА. 11 клас

Інформаційний паспорт навчальної теми Інтеграл та його застосування

Анотація

Учні застосовують поняття первісної функції при обчисленні площ криволінійних трапецій. Опрацьовують геометричний зміст інтеграла, який дає можливість розв'язувати практичні задачі на знаходження площ фігур, обмежених деякими кривими лініями, та об'ємів тіл обертання. Вміння обчислювати інтеграл використовується при знаходженні розв'язків диференціальних рівнянь.

Додаткові навчальні матеріали (додатки до частини 3).

1. Матеріали для контролю знань з теми.
2. Готуємось до ЗНО.

Додатковий методичний матеріал (додаток до частини 7).

1. Інтеграл та його застосування (методичний аналіз теми).

Для поглибленого вивчення теми запропоновано такі **творчі роботи**:

1. Інтеграл та його застосування.
2. Моделювання прикладних задач засобами інтегрального числення.
3. Моделювання економічних і соціальних процесів засобами інтегрального числення.
4. Математичне моделювання біологічних процесів за допомогою диференціальних рівнянь.

Олена ШАПОВАЛЕНКО,
учитель біології,
спеціаліст вищої категорії
Стольненської ЗОШ І–ІІІ ст.,
Менський р-н, Чернігівська обл.

БІОЛОГІЯ. 9 клас

Інформаційний паспорт навчальної теми Виділення

Анотація

Учні поглиблюють знання про будову та функції сечовидільної системи; прослідковують процес утворення сечі; дізнаються про регуляцію вмісту рідини в організмі, захворювання органів виділення.

Додаткові навчальні матеріали (додатки до частини 3).

1. Будова нефрона (схема).
2. Хвороби сечовидільної системи (схема).
3. Виділення кінцевих продуктів обміну (схема).
4. Характеристика процесів сечоутворення (таблиця).

Додатковий методичний матеріал (додаток до частини 7).

1. Будова і функції сечовидільної системи (презентація).

Для поглибленого вивчення теми запропоновано такі **творчі роботи**:

1. Штучна нирка: яка вона?
2. Профілактика хвороб нирок тощо.
3. Сечокам'яна хвороба: причини та профілактика.
4. Сечогінні засоби.
5. Що необхідно знати про гемодіаліз?

Олена МИКИТЮК,
учитель інформатики,
спеціаліст вищої категорії
Смілянського природничо-
математичного ліцею, Асоційова-
ної школи ЮНЕСКО, м. Сміла,
Черкаська обл.

ІНФОРМАТИКА. 6 клас

Інформаційний паспорт навчальної теми

Алгоритми та їх виконавці

Анотація

Учні вивчають поняття «алгоритм», його основні властивості та способи побудови; звертають увагу на застосування алгоритмів у повсякденному житті. У процесі ознайомлення з темою учні засвоюють програму Scratch: структуру її вікна, відмінності від попередньо вивчених програм; ознайомлюються з панеллю інструментів та меню.

Додаткові навчальні матеріали (додатки до частини 3).

1. Правила поведінки в комп'ютерному класі.
2. Інформатика. Вступний інструктаж з ТБ (презентація).
3. Завдання до практичних робіт № 1, 2.
4. Виконання практичних завдань.
5. Розпорядок дня (презентація).
6. Навчальні матеріали по роботі в середовищі програми Scratch.

Додатковий методичний матеріал (додаток до частини 7).

1. Тестові запитання для учнів.
2. Практична робота № 1.
3. Матеріали до складання алгоритмів.
4. Проект «Годинник» (презентація).
5. Кнопки вікна програми та їх призначення.
6. Вкладки вікна програми та опис їх можливостей.
7. Проект «Квітка» (презентація).

Для поглибленого вивчення теми запропоновано такі **творчі роботи**:

1. «Їжачок».
2. «Моя сім'я».
3. «Фокуси з числами».

Любов ГАВРИЛЮК,
учитель історії,
спеціаліст вищої категорії,
старший учитель ЗОШ І–ІІІ ст.
№ 4 ім. Валі Котика, м. Шепетівка,
Хмельницька обл.

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ. 9 клас

Інформаційний паспорт навчальної теми

Суспільно-політичний рух в Україні у другій половині ХІХ ст.

Анотація

Учні ознайомлюються з особливостями суспільно-політичних рухів на українських землях під владою Росії та Австро-Угорщини, уряди яких вели політику денационалізації українського народу.

Додаткові навчальні матеріали (додатки до частини 3).

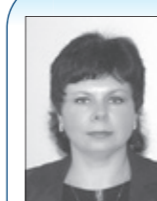
1. Хлопоманство (дидактичний матеріал).
2. Діяльність братства тарасівців (дидактичний матеріал).
3. Основні причини домінування старорусинського напрямку в українському русі Східної Галичини в 50–70-х роках ХІХ ст. (дидактичний матеріал).

Додаткові методичні матеріали (додатки до частини 7).

1. Історичне значення громадського руху (методичний матеріал).
2. Діяльність москвофілів та народовців у Східній Галичині у 60-х – першій половині 70-х років ХІХ ст. (методичний матеріал).

Для поглибленого вивчення теми запропоновано такі **творчі роботи**:

1. Польське повстання 1863–1864 років і його вплив на Україну.
2. Які культурно-освітні та політичні питання ставили перед собою народовці?
3. Чому в крайовому сеймі Галичини українці завжди перебували в меншості?
4. Чому відбулося піднесення студентського національного руху?
5. У чому вбачалася небезпека громадської роботи владою російської імперії?

Людмила НІКІТЧЕНКО,
учитель української мови
та літератури Новоукраїнської
ЗОШ І–ІІІ ст. № 8,
Кіровоградська обл.

УКРАЇНСЬКА ЛІТЕРАТУРА. 5 клас

Інформаційний паспорт навчальної теми

Літописні оповіді

Анотація

Під час вивчення теми учні розглядають зміст літописних оповідей «Повісті минулих літ»; дізнаються про поняття «літопис», про казкові та історичні мотиви літописних сюжетів, значення давнього літописання для нащадків, про легендарного Нестора Літописця.

Додатковий навчальний матеріал (додаток до частини 3).

1. Порівняльна таблиця творів.

Додатковий методичний матеріал (додаток до частини 7).

1. Історичне минуле нашого народу (презентація).

Світлана СУДАРИКОВА,
методист науково-методичного
центру управління освіти і науки
Білоцерківської міської ради,
м. Біла Церква

МЕТОДИЧНА РОБОТА

Тетяна МАРТИНЮК,
учитель географії БЗШ № 18,
вчитель-методист,
м. Біла Церква

Стаття

Діяльнісний підхід як технологія опрацювання змісту підручника

Анотація

Однією з умов підвищення ефективності навчання географії в сучасній школі є побудова процесу навчання на технологічній основі з урахуванням ідей гуманізації та гуманітаризації географічної освіти. Останнє гарантує досягнення результатів навчання, спрямованих на формування освіченої творчої особистості, що передбачено Державним стандартом освіти. Для цього необхідно створити комфортні умови навчання, де кожен учень зможе відчути свою успішність та інтелектуальні спроможності.

У статті висвітлено особливості застосування діяльнісного підходу в процесі роботи учнів з підручником та розглянуто питання використання методичного потенціалу підручника в навчанні географії.

Катерина ПАНКОША,
директор Білоцерківської
вечірньої (змінної) ЗОШ ІІ–ІІІ ст.
№ 1 Білоцерківської ради,
Київська обл.

МЕТОДИЧНА РОБОТА.
Старша школа

Методичний комплект

Календарно-тематичне планування та практичні роботи з екології для учнів 11 класів загальноосвітніх шкіл

Анотація

Пропонований автором методичний комплект містить: орієнтовний календарно-тематичний план з екології для учнів 11 класів; теоретичні відомості та методичні рекомендації для проведення практичних робіт; розробки практичних робіт з екології відповідно до навчальної програми для учнів 11 класів (рівень стандарту та академічний рівень); завдання для оцінювання знань, умінь і навичок при виконанні цих робіт.

В **додатках** на компакт-диску запропоновано:

1. Календарно-тематичне планування.
- 2–8. Практична робота № 1–7.
9. Підсумкова атестація з екології.

Лілія ВЕРБИЧЕНКО,
учитель образотворчого
мистецтва, учитель-методист
Криворізької ЗОШ І–ІІІ ст.
№ 103, учасник Всеукраїнського
конкурсу «Учитель року — 2007»
у номінації «Образотворче мис-
тецтво», відмінник освіти України,
м. Кривий Ріг

МЕТОДИЧНА РОБОТА.
Початкова школа

Опис досвіду

Формування образного мислення школярів засобами образотворчого мистецтва

Анотація

Особливістю передового педагогічного досвіду Л. Вербиченко є формування в учнів вміння керувати процесами творчості (фантазуванням, розумінням закономірностей навколишнього світу в його гармонійній єдності), стимулювати пізнавальні процеси засобами образотворчої діяльності. На уроках образотворчого мистецтва, пропонуючи учням нетрадиційні матеріали для зображення образів, учитель акцентує увагу на моменті суб'єктивної несподіваності, дорогоцінному тим, що він повинен гарантувати максимальну безпосередність розвитку образного мислення учнів.

В **додатку** на компакт-диску запропоновано:

1. Формування образного мислення школярів засобами образотворчого мистецтва (презентація).

► Стор. 16

Наталія КОЗЛОВЕЦЬ,
редактор-бібліограф
НВП «Форум»

МЕТОДИЧНА РОБОТА

Бібліографічні списки

Нове для навчального процесу

Анотація

Головне завдання бібліографічних списків — широке інформування учасників навчально-виховного процесу про нові публікації в освітній періодичній пресі за період з **20.09.2014 по 31.10.2014 р.** Списки оформлені у вигляді самостійного документа зі своєю порядковою нумерацією сторінок. Кожному учаснику навчально-виховного процесу підготовлено окремий список. Надається можливість ознайомитися з ним на компакт-диску і роздрукувати при потребі. Нижче подаємо зміст документа.

НОВЕ ДЛЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Бібліографічні списки

Складені за результатами моніторингу джерел інформації за період з 20.09.2014 по 31.10.2014 р.

	Стор.
1. Директору	3
2. Заступнику директора з навчальної роботи	4
3. Заступнику директора з виховної роботи	9
4. Заступнику директора з господарської роботи	11
5. Бібліотекарю	11
6. Соціальному педагогу	12
7. Шкільному психологу	13
8. Педагогу-організатору	14
9. Секретарю-діловоду	14
10. Учителю початкових класів	15
11. Учителю української мови	18
12. Учителю української літератури	20
13. Учителю російської мови	23
14. Учителю англійської мови	24
15. Учителю німецької мови	27

Продовження на стор. 18

► Стор. 17

Продовження. Початок на стор. 17

	Стор.
16. Учителю французької мови	28
17. Учителю іспанської мови	29
18. Учителю світової літератури	30
19. Учителю історії	34
20. Учителю правознавства	36
21. Учителю економіки	37
22. Викладачу курсу «Етика»	37
23. Викладачу курсу «Художня культура»	37
24. Викладачу курсу «Музичне мистецтво»	38
25. Викладачу курсу «Образотворче мистецтво»	38
26. Учителю математики	39
27. Учителю фізики	41
28. Учителю природознавства	43
29. Учителю біології	44
30. Учителю астрономії	46
31. Учителю географії	47
32. Учителю хімії	48
33. Учителю трудового навчання	49
34. Учителю екології	52
35. Учителю інформатики	53
36. Викладачу курсу «Креслення»	56
37. Викладачу курсу «Основи здоров'я»	56
38. Учителю фізичної культури	57
39. Учителю технологій	58
40. Усім учителям	59
41. Медичному працівникові	61
42. Батькам	62
43. Учніям	62
44. Учителю групи продовженого дня	64

► Стор. 18